

KIPI GOVORJŦO

France Gorše
Smiljan Trobiš

France Gorše
Smiljan Trobiš
KIPI GOVORIJO

France Gorše
Smiljan Trobiš

Kipi govorijo

DRUŽINA
Ljubljana 2004

France Gorše
Smiljan Trobiš
KIPI GOVORIJO
Zbrala in uredila
Odeta Gorše
Spremna študija o Goršetu
Andrej Smrekar
Spremna študija o pesniku Smiljanu Trobišu
Tone Kuntner
Fotografije
Marjan Smerke
Oblikoval in opremil
Tone Seifert
Prelom
Družina d. o. o.
Založila in izdala Družina d. o. o.
Odgovarja dr. Janez Gril
Tisk: Schwarz d. o. o.
Ljubljana 2004
Portret Franceta Goršeta
Miroslav Zdovc

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

730(497.4):929 Gorše F.
821.163.6-1
821.163.6.09 Trobiš S.

GORŠE, France
Kipi govoriyo / [kipi] France Gorše ; [pesmi] Smiljan Trobiš ;
[fotografije Marjan Smerke; spremna študija o Goršetu Andrej Smrekar, spremna študija o
pesniku Smiljanu Trobišu Tone Kuntner]. - Ljubljana : Družina, 2004

ISBN 961-222-544-3
1. Trobiš, Smiljan
217473536

Uvod

Knjiga Kipi govoriyo že z naslovom pove bistvo: Goršetove umetnine nam pripovedujejo o lepoti in o presežnem – kipi na svoj način, ob njih napisane pesmi na svojega. V knjigi sta ti dve pričevanji združeni v samosvojem ritmu, ki pusti bralcu, da sam ustvarja sebi lastno presežno podobo o temah, v katerih mu je ponujena refleksija pesmi in tiho pričevanje kipov. V kretnjah Goršetovih kipov se skriva tisoč kretenj, zlitih v eno; pripovedujejo o življenju, ki je vrednota in dar. Prav o tem razmišlja pesnik Smiljan Trobiš v svojih poetičnih meditacijah. Kot bi kipi pripovedovali z besedami, ujame poetičnost teh kipov v verze, ki v duhu, lastnem tudi kiparju, govoriyo in nagovarjajo.

Kipar France Gorše je dolga leta živel v tujini. Bil je pravi slovenski izseljenec in morda je tudi to vzrok, da je v Sloveniji premalo poznan in cenjen. To naj bi popravila ta knjiga z bogatim izborom njegovih najboljših del, obogatena z meditacijami pesnika Smiljana Trobiša, ki je zavezan tudi pisanju ob likovnih stvaritvah. To je pravzaprav njegova posebnost, saj je poleg štirih pesniških zbirk izdal še pet publikacij, kjer ob slikah in kipih razkriva svoje poetično in filozofsko zaledje z globokim čutenjem ustvarjalčevega namena in bistva.

Pomen te knjige ni le v lepoti in globoki domišljenosti vsebine, pač pa tudi v tem, da Slovencem pokaže kiparja, na katerega smo lahko upravičeno ponosni, pa tudi pesnika, ki ga razume in pričuje o lepoti, ki jo je hotel kipar posredovati vsem.

Ponovimo, kar je napisal dr. Stanislav Matičič: »Že na proslavah ob stoti obletnici rojstva kiparja Franceta Goršeta sem večkrat slišal: 'Še vedno premalo poznan v domovini ...'« Zato je prav, da je izšel koledar 2000, z dvanajstimi meditacijami njegovih kipov. Ker je bil tako lepo sprejet tudi v vsej širši domovini, se nam Goršetova ljubezen do slovenstva sedaj odkriva tudi v povezovalnem narodnem smislu, kar je, kot paradoks, za vse tisto, kar je moral kipar nekoč prestati. Kakorkoli, po svoji stoletnici nam kipar Gorše prihaja spet – z istim srcem, z istim razdajanjem, kot mu je bilo lastno.«

Oseminštirideset del, od katerih je vsako svoj svet, saj gre za izbor, lahko bi rekli značilen izbor umetniškega ustvarjanja od 1926 do 1980, želi s svojo transcendentalnostjo spet obogatiti slovenski ožji in širši prostor, nas povezati in strniti za naslednje in usodne zgodovinske korake stopanja v Evropo.

Kipar France Gorše, ki je ostal Slovenec, čeprav je živel zunaj Slovenije, nas v svoji kiparski ustvarjalnosti samozavestno predstavlja v srce Evrope. Ne kot bi tam ne bili, ampak da bi tam z vso polnostjo znali biti! Podarja nam kipe z veliko energije za ta »biti«, ki nam jo poleg njega odkriva pesnik Smiljan Trobiš iz Novega mesta. Ko se ozre na kiparjeva dela, zasliši pesem in jo še isti hip podari Sloveniji, tudi zamejski, vesoljni. Kipi spregovorijo. Trobiš jih gleda in poslušaja; vse nam hoče dati, da dosežemo »bron srca, ki te bo objel ...«.

Dr. Janez Gril

Izdajo knjige so finančno podprli:

Republika Slovenija,
Ministrstvo za kulturo

Mestna občina Novo mesto

Občina Sodražica

Krka d. d., Novo mesto

Temida d. o. o., Ljubljana

Marija Inzko, Avstrija

DRUŽINA

9 789612 225445